

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
25 серпня 2022 року,
протокол № 1

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН
25 серпня 2022 року

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«СОЦІАЛЬНА РОБОТА»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
денної форми навчання

м. Хмельницький
2022

РОЗРОБНИК:
РОЗРОБНИК:

Доцент кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання,
доктор педагогічних наук, професор
23 серпня 2022 року

_____ Ганна РІДКОДУБСЬКА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання
23 серпня 2022 року, протокол № 1.

Завідувач кафедри філософії, соціально-гуманітарних наук та фізичного виховання,
доктор філософських наук, професор
23 серпня 2022 року

_____ Леонід ВИГОВСЬКИЙ

Деканеса факультету управління та економіки,
кандидатка економічних наук, доцентка
25 серпня 2022 року

_____ Тетяна ТЕРЕЩЕНКО

ЗМІСТ

	Стор.
1. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 2
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 3
1.2. Лекції (<i>теми і плани</i>)	– 3
1.3. Семінарські заняття	– 6
1.4. Самостійна робота студентів	– 27
1.5. Індивідуальні завдання	– 40
1.6. Підсумковий контроль	– 41
2. Схема нарахування балів	– 43
3. Рекомендовані джерела	– 47
4. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 51

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ те-ми	Назва теми	Денна форма навчання					
		Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Соціальна робота як наука, навчальна дисципліна та особливий вид професійної діяльності	8	2	2	-	-	4
2.	Виникнення та розвиток соціальної роботи	8	2	2	-	-	4
3.	Якісні характеристики професійної діяльності соціального працівника	8	2	2	-	-	4
4.	Клієнт в соціальній роботі	8	2	2	-	-	4
5.	Професійні вимоги до соціального працівника	8	2	2	-	-	4
6.	Основні теорії соціальної роботи. Методи та технології соціальної роботи	10	2	2	-	-	6
7.	Соціальна робота з людьми похилого віку	8	2	2	-	-	4
8.	Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження	8	2	2	-	-	4
9.	Соціальна робота з різними типами сімей	8	2	2	-	-	4
10.	Соціальна робота з людьми з адиктивною поведінкою	8	2	2	-	-	4
11.	Соціальна робота з дітьми, що залишилися без батьківського піклування	8	2	2	-	-	4
12.	Соціальна робота з людьми, які зазнали домашнього насильства	7	2	-	-	-	5
13.	Соціальна робота з безробітними людьми	8	2	2	-	-	4
	Усього годин	105	26	24			55

1.2. Лекції

Тема 1. Соціальна робота як наука, навчальна дисципліна та особливий вид професійної діяльності

Сутність та значення соціальної роботи. Соціальна робота як наука. Місце соціальної роботи в системі суспільних наук.

Специфіка соціальної роботи як навчальної дисципліни в системі фахової підготовки соціальних працівників. Основні поняття курсу: соціальний захист, соціальна підтримка, соціальна допомога, соціальна політика, соціальна реабілітація, соціальні гарантії, управління, соціальний працівник. Джерела та методи вивчення теорії та практики соціальної роботи.

Соціальна робота як особливий вид професійної діяльності. Структура соціальної роботи та її основні елементи. Суб'єкти та об'єкти соціальної роботи. Основні складові елементи соціальної роботи як практичної діяльності: форми, методи, соціальні технології, технології соціальної роботи, напрями соціальної роботи.

Функції соціальної роботи: інформаційна, діагностична, прогностична, організаційна, психолого-педагогічна, надання практичної допомоги, управлінська.

Особливості соціальної роботи на мікро, мезо та макрорівнях суспільства. Інфраструктура соціальної роботи. Система засобів управління соціальною роботою.

Способи навчання соціальній роботі та можливості використання одержаних компетенцій.

Тема 2. Виникнення та розвиток соціальної роботи як професійної дисципліни

Вплив історичного досвіду розвитку соціальної роботи в Україні, зарубіжного досвіду, нових тенденцій поступу науки і суспільства на формування теорії та практики соціальної роботи.

Соціально-історичні умови виникнення соціальної роботи. Роль і місце соціальної роботи в життєдіяльності східних слов'ян. Хрещення Русі та його вплив на розвиток благодійництва. Структура, зміст та функції соціальної роботи у східних слов'ян. Роль особистості, благодійника у становленні і розвитку соціальної роботи.

Історичні витоки та традиції благодійництва в Україні. Соціальна робота в сучасній Україні.

Порівняльна характеристика американської та європейської моделей соціальної підтримки населення.

Тема 3. Якісні характеристики професійної діяльності соціального працівника.

Соціальна політика сучасної української держави. Основні напрями соціальної політики в Україні. Соціальна структура суспільства; соціальна інфраструктура; умови праці людини, забезпечення прав і свобод особистості як компоненти соціальної сфери. Врахування та реалізація основних напрямів (видів) соціальної роботи. Спрямування на основні соціальні об'єкти, які потребують соціального захисту, соціальної допомоги та підтримки. Кількісна та якісна характеристика державної соціальної політики.

Технології та методики дослідження соціальних проблем.

Діяльність та основні функції соціального працівника.

Тема 4. Клієнти у соціальній роботі

Фахові цінності і принципи в соціальній роботі. Етичні норми соціальної роботи. Професійні межі у соціальній роботі. Міжнародні стандарти соціальної роботи. Особливості спілкування соціальних працівників і клієнтів. Структура професійного спілкування у соціальній роботі. Комунікативний аспект спілкування в соціальній роботі. Взаємодія у процесі професійного спілкування. Міжособистісне розуміння. Деформації (викривлення) у спілкуванні. Сутність конфлікту і діяльність, спрямована на подолання конфліктних

ситуацій. Характеристика основних груп клієнтів соціальної роботи і особливості надання їм соціальних послуг. Термін «клієнт» у соціальній роботі. Потреби клієнтів. Проблема дискримінації та стигматизації клієнтів

Принцип наснаження (імпауерменту) у роботі з клієнтами

Тема 5. Професійні вимоги до соціального працівника

Особистісно-професійні характеристики соціального працівника. Кваліфікаційні вимоги до соціального працівника: необхідні професійні знання та вміння. Вимоги до особистісних якостей. Вимоги до діяльності. Вимоги до особливостей соціальної взаємодії з клієнтом. Вимоги до комунікативних навичок та вмінь. Професійні обов'язки та функції соціального працівника. Професійна компетентність як інтегральна характеристика соціального працівника.

Професійна етика соціального працівника: зміст і вимоги. Категорії етики соціальної роботи: етичні стосунки, дії, свідомість. Етичні принципи соціального працівника. Особистісні та моральні якості соціального працівника. Вимоги «Етичного кодексу соціальних працівників України».

Тема 6. Загальні положення теорій соціальної роботи. Методи та технології соціальної роботи

Основні поняття і категорії соціальної роботи. Запозичені, загальні та специфічні поняття і категорії. Міждисциплінарний характер понятійно-категоріального апарату соціальної роботи. Зміст понять: понятійний апарат, явище, поняття, термін, термінологія, категорія, група понять і категорій соціальної роботи, соціум, соціальне середовище, соціальні відносини, соціалізація, соціальне виховання, соціальна активність, соціальна діяльність, соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальний захист, соціальний інститут, соціальне інспектування, соціальна діагностика, соціальний педагог, соціальний працівник, соціальне обслуговування, соціальна профілактика, соціальне страхування, соціальний супровід, добротинність, волонтерський рух.

Класифікація теорій соціальної роботи. Взаємозв'язок теорії та практики соціальної роботи. Теоретичні моделі соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Психологічні моделі соціальної роботи (психодинамічна, когнітивно-біхевіористська, гуманістично-екзистенційна).

Соціологічні моделі соціальної роботи (системно-екологічна, соціально-радикальна).

Комплексні моделі соціальної роботи (кризове втручання, зосереджена на завданні модель, сімейна терапія, психосоціальна терапія, соціально-педагогічна модель соціальної роботи).

Методи соціальної роботи - певні межі, у яких соціальні працівники застосовують власні знання й визначають критерії ефективності своєї роботи. Класифікації методів соціальної роботи, що беруть за основу той чи інший показник, критерій, характеристику. Класичні методи соціальної роботи: індивідуальна допомога, групова робота, робота в громаді.

Технології соціальної роботи як сукупність наукових знань, засобів, прийомів, методів та організаційних процедур, спрямованих на оптимізацію процесу впливу. Соціальна діагностика, соціальна профілактика, соціальна реабілітація, соціальна корекція, соціальна терапія.

Інноваційні (спрямовані на впровадження нововведень) та рутинні соціальні технології; глобальні та регіональні; прості та складні тощо.

Тема 7. Соціальна робота з людьми похилого віку

Проблеми людей похилого віку. Зміна соціального статусу літньої людини і пов'язані з цим психологічні проблеми. Психологічний розвиток та особливості особистості в похилому віці.

Основні задачі і професійні обов'язки соціального працівника. Етичні принципи спілкування соціального працівника з людьми похилого віку.

Поняття і сутність соціальної геронтології.

Законодавчі основи забезпечення життєдіяльності осіб похилого віку. Обов'язкове державне пенсійне соціальне страхування

Надання медико-соціальної допомоги особам похилого віку. Утримання та обслуговування непрацездатних людей похилого віку.

Тема 8. Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження

Сучасні уявлення про інвалідність. Соціальні та біологічні причини інвалідності. Соціальні обмеження та бар'єри.

Моделі інвалідності: медична, соціальна, політико-правова, модель з позиції культурного плюралізму. Терміни «рівні можливості», «нормалізація», «інтеграція».

Методи і технології соціальної роботи. Всесвітня програма дій стосовно інвалідів ООН (1982 р.). Реабілітація людей з обмеженою мобільністю.

Соціальні послуги, гарантовані людям з обмеженими функціональними можливостями законодавством України. Закон «Про основи соціальної захищеності інвалідів». Форми та методи соціальної роботи з людьми з обмеженою мобільністю. Професійна реабілітація та працевлаштування. Громадські організації людей з обмеженими можливостями. Творчі майстерні та колективи художньої самодіяльності як форми реабілітації. Соціальні послуги у сфері фізкультури і спорту. Параолімпійська та дефлімпійська підготовка та реабілітація людей з обмеженими можливостями. Іпотерапія дітей, хворих на ДЦП. Тренінги. Робота з сім'ями людей з обмеженими можливостями. Забезпечення доступу до громадських міст. Організація надання допомоги. Типи спеціалізованих соціальних закладів для дітей з обмеженими можливостями. Приклади діяльності соціальних служб.

Тема 9. Соціальна робота з різними типами сімей.

Дисфункціональні сім'ї, в яких виконання функцій, властивих сім'ї, порушується, внаслідок чого у подружній, батьківській, матеріально-побутовій та інших сферах життєдіяльності не досягаються цілі родичів і суспільства в цілому.

Фактори порушення функцій сім'ї: дисгармонія в інтимних стосунках, психологічна несумісність подружжя, відсутність навичок й низька культура спілкування, погані умови життя і т. ін.

Соціальна робота з неблагополучною сім'єю, спрямована на створення умов для подолання сім'єю причин і наслідків свого неблагополуччя.

Види соціальної роботи із проблемними сім'ями: екстрені дії, спрямовані на виживання родини; діяльність, спрямована на підтримку стабільності родини; заходи, спрямовані на соціальний розвиток родини та її членів.

Тема 10. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин

Вживання наркотиків як соціальна проблема. Залежність та наркозалежність. Адиктивна поведінка. Стадії вживання психоактивних речовин. Психічна та фізична залежність від психоактивних речовин. Психологічні риси людей, схильних до залежності. Завдання соціальної роботи зі споживачами ін'єкційних наркотиків (СІН). Профілактика ВІЛ та інших інфекцій в середовищі СІН. Виявлення та соціальний супровід споживачів ін'єкційних наркотиків.

Принципи роботи з людьми, залежними від психоактивних речовин. Принципи ефективного лікування.

Методи і технології соціальної роботи. Моделі допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків. Програми соціальної роботи з наркозалежними (профілактичні, лікувальні, соціально-реабілітаційні). Моделі профілактики вживання споживачам ін'єкційних наркотиків. Медична допомога наркозалежним. Детоксикація. Замісна підтримуюча терапія.

Основні методи психосоціальної роботи з наркозалежними. Програма зменшення шкоди та її компоненти. Вулична соціальна робота.

Організація надання допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків. Медична та психосоціальна реабілітація наркозалежних у Польщі. Проблеми лікування та реабілітації

Тема 11. Соціальна робота з дітьми, що залишилися без батьківського піклування

Категорії дітей, які залишилися без батьківського піклування: діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, бездоглядні діти (діти вулиці). Соціальна робота з дітьми, які залишилися без батьківського піклування, спрямована на створення турботливого середовища, яке допомагає дитині розвиватися, сприяння соціалізації дитини, що перебуває в державному закладі, запобігання появи бездоглядних дітей або їхньої інституціалізації.

Вибір практичних методів роботи з дітьми, які залишилися без батьківського піклування, залежить від: віку дітей; форми виховання дітей (колективної, групової, індивідуальної), від осіб та організацій, які працюють з цією групою дітей. У соціальній роботі відбувається поступовий перехід від ідей колективного виховання дітей, позбавлених батьківського піклування, до впровадження індивідуальних підходів і сімейних форм виховання.

Тема 12. Соціальна робота з людьми-жертвами домашнього насильства

Домашнє насильство як будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному та психічному здоров'ю. Різновиди насильства в сім'ї як фізичне, сексуальне, психологічне, економічне.

Методи і методики соціальної роботи з людьми, які зазнали насильства, варіюються залежно від віку клієнта, його самостійності і розв'язанні власних проблем, виду насильства, яке він чи вона зазнають тощо. Захист від насильства: наявність різнопланових послуг, зокрема притулків та кризових центрів, а також створення ефективної адміністративно-правової системи захисту права людини на безпечне середовище.

Тема 13. Соціальна робота з безробітними людьми

Безробіття як вимушене й тривале припинення роботи через неможливість знайти робоче місце. Соціальні наслідки безробіття як для людини, її родини, так і суспільства в цілому.

Призначення соціальної роботи з безробітними та їхніми сім'ями, яке полягає у піднесенні можливостей людини повернутися на ринок праці, покращенні матеріального становища, зменшенні соціально-психологічної напруги в родині, сприянні в отриманні доступу до тих ресурсів і засобів, які передбачені державною соціальною політикою.

Соціальна допомога безробітними і їхнім родинам може передбачати: консультування щодо працевлаштування і шляхів заробітку, вселення надії на зміни; допомога у оформленні відсутніх документів; сприяння у оформленні державної допомоги, пенсій, пільг; посередництво у наданні гуманітарної допомоги з різних джерел, залучення релігійних організацій до допомоги сім'ї, отриманні засобів для заробітку

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

Тема 1. Соціальна робота як наука, навчальна дисципліна та особливий вид професійної діяльності

Питання для усного опитування та дискусії

1. Основні фактори, що впливають на розвиток професійної соціальної роботи.
1. Поняття соціальної роботи.

2. Сфери соціальної роботи.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття. Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є Соціальний, Соціальне середовище, Особистість, Соціалізація, Соціальний статус, Соціальна роль, Аномія, Маргінальні групи населення, Соціальна адаптація, Соціальна реабілітація, Соціальний супровід, Соціальна опіка (патронаж), Пауперизм, Професія соціальний працівник

Практичні завдання

- Яку роль відіграють соціальні працівники в суспільному житті?
- Чи однаковим є зміст соціальної роботи в різних країнах?
- З'ясуйте різницю між соціальною роботою і медициною, соціальною роботою і педагогікою, соціальною роботою і юриспруденцією.
- Сформулюйте основні фахові завдання соціальної роботи.

Семінарське заняття 2

Тема 2. Виникнення та розвиток соціальної роботи

Питання для усного опитування та дискусії

1. Вплив історичного досвіду розвитку соціальної роботи в Україні, зарубіжного досвіду, нових тенденцій поступу науки і суспільства на формування теорії та практики соціальної роботи.
2. Соціально-історичні умови виникнення соціальної роботи.
3. Роль і місце соціальної роботи в життєдіяльності східних слов'ян.
4. Хрещення Русі та його вплив на розвиток благодійництва.
5. Структура, зміст та функції соціальної роботи у східних слов'ян.
6. Роль особистості, благодійника у становленні і розвитку соціальної роботи.

Методичні вказівки

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є : сутність поняття "благодійність"; благодійник; особливості соціальної роботи в конкретній історичній етап.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких питаннях:

- особливості становлення соціальної роботи на кожному історичному етапі;
- робота соціального працівника в сучасних умовах українського державотворення

Практичні завдання

Благодійність на Україні та її витоки.

Найефективніші принципи соціального виховання на сучасному етапі розвитку суспільства.

Семінарське заняття 3

Тема 3. Якісні характеристики професійної діяльності соціального працівника

Аудиторна робота

- Професія: Соціальний працівник.
- Специфіка умов праці соціального працівника
- Роль творчості в соціальній роботі.

Розв'язування ситуацій:

Ситуація 1. Уявіть, що Ви ведете розмову з людиною, якій намагаєтесь надати допомогу. Розкажіть цій людині своїми словами, що їй повинно допомогти, на Вашу думку. Виконайте це завдання у письмовій формі.

Ситуація 2. Уявіть себе на місці соціального працівника, до якого прийшов клієнт, що потрапив у важку життєву ситуацію. Наприклад у нього виникли проблеми з батьками, що не хочуть зрозуміти те, що лише у нього є право вибирати людей, з якими спілкуватись, а з ким – ні. Які емоції у Вас виникають під час бесіди? Опишіть їх усно. Які з цих емоцій, на Вашу думку, допоможуть у справі, а які з них - зашкодять?

Семінарське заняття 4

Тема 4. Клієнт в соціальній роботі

1. Поняття клієнт в соціальній роботі
2. Характеристика потенційних клієнтів соціальної роботи.
3. Негативні уявлення щодо клієнтів соціальної роботи
4. Проблемне поле соціальної роботи
5. Міжнародні стандарти соціальної роботи.
6. Етичні стандарти соціальної роботи в Україні.
7. Особливості спілкування соціальних працівників і клієнтів. Структура професійного спілкування у соціальній роботі.
8. Комунікативний аспект спілкування в соціальній роботі. Взаємодія у процесі професійного спілкування. Міжособистісне розуміння.
9. Деформації (викривлення) у спілкуванні.

Семінарське заняття 5

Тема 5. Професійні вимоги до соціального працівника

1. Особистісно-професійні характеристики соціального працівника.
2. Кваліфікаційні вимоги до соціального працівника: необхідні професійні знання та вміння. Вимоги до особистісних якостей.
3. Вимоги до діяльності. Вимоги до особливостей соціальної взаємодії з клієнтом. Вимоги до комунікативних навичок та вмінь.
4. Професійні обов'язки та функції соціального працівника.
5. Професійна компетентність як інтегральна характеристика соціального працівника.
6. Професійна етика соціального працівника: зміст і вимоги. Категорії етики соціальної роботи: етичні стосунки, дії, свідомість.

Ситуації для практичного опрацювання

Ситуація 1. Молода жінка звернулась до соціального працівника за допомогою. Вона зустрічалася із одруженим чоловіком протягом трьох років. Той їй обіцяв розлучитися і одружитися з нею. Але проходили роки, вона все чекала на його ласку, але він нічого не робив. Отож, дівчина вирішила діяти самостійно. На прийомі у соціального працівника, вона розповіла про чоловіка і його сім'ю багато фактів. На основі яких соціальний працівник зміг зробити висновок про те, що ця родина йому відома, адже дружина цього чоловіка працює разом з соціальним працівником.

Ситуація 2. Дівчинка 13 років потрапила вдруге до відділення психіатричної лікувальної установи (пройшов місяць після випуски). Причина – не бажання виходити з дому, ходити в школу, не бажав спілкуватись із батьками. (та сама ситуація, що і минулого разу) попереднє лікування дало невеликі результати. Соціальний працівник зміг встановити контакт з дівчинкою. Через місяць вона розповіла, що вчитель фізкультури згвалтував її, але дівчина була настільки злякана, що просила нікому не розповідати.

Ситуація 3. Під час розмови з клієнтом, який уперше звернувся до соціального працівника з метою ознайомлення з послугами, які тут можна отримати, соціальний працівник

говорить: „У центрі Ви можете скористатись послугами арт – і працетерапевта, брати участь у програмі раціональної танцювальної терапії, роботі групи самопомоги”...

Як Ви думаєте, чи все було зрозуміло клієнту? Переробіть презентацію у відповідності до вимог.

Аудиторна а робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття.

Зрозумійте себе

Уміння зрозуміти себе допоможе вам усвідомити, що є спільного у вас із оточенням, а чим ви відрізняєтеся. Ви зрозумієте, що допоможе краще керувати власним часом, енергією, навчитися розпізнавати власні емоції та реакції. Доберіть ключові слова, які характеризують вас. Щойно ви зрозумієте себе, ви зможете трактувати інших людей, їхню поведінку як інакшу, а не неправильну.

«Будь туманом»

Багатьом важко прийняти критику, зазвичай це провокує сильні емоції. Як їх вгамувати? Це реально. Наприклад, якщо хтось вам скаже щось на зразок: «Ти не розумієш», «Ти лінивий», «Ти завжди спізнюєшся», «Ти безвідповідальний», варто відповісти:

- «Так, я просто не розумію».
- «Так, іноді я лінивий».
- «Так, я запізнився».
- «Так, я просто не беру на себе зайвої відповідальності».

Коли ви приймете критику на свою адресу, ви зрозумієте, що особа, яка вас критикує, залишилася без зброї.

Семинарське заняття 6

Тема 6. Загальні положення теорій соціальної роботи. Методи та технології соціальної роботи

1. Основні поняття і категорії соціальної роботи. Запозичені, загальні та специфічні поняття і категорії.
2. Міждисциплінарний характер понятійно-категоріального апарату соціальної роботи. Зміст понять: понятійний апарат, явище, поняття, термін, термінологія, категорія, група понять і категорій соціальної роботи, соціум, соціальне середовище, соціальні відносини, соціалізація, соціальне виховання, соціальна активність, соціальна діяльність, соціальна реабілітація, соціальна адаптація, соціальний захист, соціальний інститут, соціальне інспектування, соціальна діагностика, соціальний педагог, соціальний працівник, соціальне обслуговування, соціальна профілактика, соціальне страхування, соціальний супровід, добродійність, волонтерський рух.
3. Класифікація теорій соціальної роботи. Взаємозв'язок теорії та практики соціальної роботи. Теоретичні моделі соціальної роботи. Методи і технології соціальної роботи. Психологічні моделі соціальної роботи (психодинамічна, когнітивно-біхевіористська, гуманістично-екзистенційна).
4. Соціологічні моделі соціальної роботи (системно-екологічна, соціально-радикальна).
5. Комплексні моделі соціальної роботи (кризове втручання, зосереджена на завданні модель, сімейна терапія, психосоціальна терапія, соціально-педагогічна модель соціальної роботи).

Аудиторна практична робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття
Визначте конкретні групи населення, які потребують підтримки, допомоги, захисту відповідно до соціальних проблем та соціальних ризиків. Заповнить таблицю.

Критерій	Діти	Молодь	Дорослі	Жінки	Сім'я
Стан здоров'я					
Пенсійний та					
Похилий вік					
Служба і праця в екстремальних соціальних умовах					
Девіантна поведінка					
Жорстоке поводження, експлуатація					
Сім'ї соціального ризик					

Семінарське заняття 7

Тема 7 Соціальна робота з людьми похилого віку

1. Проблеми людей похилого віку. Зміна соціального статусу літньої людини і пов'язані з цим психологічні проблеми. Психологічний розвиток та особливості особистості в похилому віці.
2. Основні задачі і професійні обов'язки соціального працівника. Етичні принципи спілкування соціального працівника з людьми похилого віку.
3. Поняття і сутність соціальної геронтології.
4. Законодавчі основи забезпечення життєдіяльності осіб похилого віку. Обов'язкове державне пенсійне соціальне страхування
5. Надання медико-соціальної допомоги особам похилого віку. Утримання та обслуговування непрацездатних людей похилого віку.

Аудиторна робота

Виконання студентами завдань з теми заняття.

«Перший лист, Останній лист»

Ця гра серед багатьох ігор, на які можна зіграти зі студентами на масштабування, і покликана покращити навички орфографії та словникового запасу студента, і ось як вона грається. Вчителі виберуть категорію, наприклад, тварини. Перший гравець називає тварину, як козу, наступний гравець повинен назвати тварину, яка починається з останньої літери кози, як жаба. Наступний гравець назве тварину, яка починається з останньої літери жаби тощо.

«Пам'ять»

Ця гра підвищує критичне мислення та міркування ваших учнів та підходить для будь-якого віку. Щоб пограти у гру, підготуйте дошку із випадковими предметами, такими як олівець, лінійка, ножиці, кольорові олівці, пластикова пляшка тощо. Поінструктуйте своїх учнів, сказавши їм, що вони мають 30 секунд (або кількість часу, який, на вашу думку, є доречним), щоб запам'ятати предмети, які вони бачать, і вони повинні записати список предметів, а також зробити скріншот, вони повинні запам'ятати це лише на око.

Через 30 секунд вийміть дошку з поля зору, вийміть один предмет або предмет, а потім знову покажіть своїм студентам на екрані комп'ютера. Попросіть своїх учнів назвати зниклий предмет, найшвидший студент отримає бал. Пам'ять - це одна з ігор, на яку можна зіграти зі студентами на збільшення, щоб створити інтерактивне, веселе дистанційне навчальне середовище.

Семінарське заняття 8

Тема 8. Сучасні уявлення про інвалідність.

1. Соціальні та біологічні причини інвалідності. Соціальні обмеження та бар'єри.
2. Моделі інвалідності: медична, соціальна, політико-правова, модель з позиції культурного плюралізму. Терміни «рівні можливості», «нормалізація», «інтеграція».
3. Методи і технології соціальної роботи. Всесвітня програма дій стосовно інвалідів ООН (1982 р.). Реабілітація людей з обмеженою мобільністю.
4. Соціальні послуги, гарантовані людям з обмеженими функціональними можливостями законодавством України.
5. Закон «Про основи соціальної захищеності інвалідів». Форми та методи соціальної роботи з людьми з обмеженою мобільністю.
6. Професійна реабілітація та працевлаштування. Громадські організації людей з обмеженими можливостями.
7. Соціальні послуги у сфері фізкультури і спорту.

Аудиторна робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття.

Заповнити таблицю.

Особливості групи	Можливі проблеми	Можливі технології роботи з такого типу проблемою	Результат

Семінарське заняття 9

Тема 9. Соціальна робота з проблемними сім'ями

1. Дисфункціональні сім'ї, в яких виконання функцій, властивих сім'ї, порушується, внаслідок чого у подружній, батьківській, матеріально-побутовій та інших сферах життєдіяльності не досягаються цілі родичів і суспільства в цілому.
2. Фактори порушення функцій сім'ї: дисгармонія в інтимних стосунках, психологічна несумісність подружжя, відсутність навичок й низька культура спілкування, погані умови життя і т. ін.
3. Соціальна робота з неблагополучною сім'єю, спрямована на створення умов для подолання сім'єю причин і наслідків свого неблагополуччя.

Ситуації для розв'язання на занятті:

- Я переживаю за те, в якому світлі мене бачать оточуючі. Все, що я роблю, я роблю „на публіку”. Коли я дома сама, боюсь, що хтось прийде до мене і побачить зовсім не ту людину, до якої всі звикли.
- Часто я не можу пояснити чому я так зробила. Просто зробила і все.

- Я дуже відповідальна людина. Але мене це гнітить, адже завдяки цій рисі характеру в мене вже немає родини. Чоловік покинув мене, пояснивши свої дії так: „Я не можу жити з людиною, яка постійно перебуває в стані тривоги. Чи підійде стаття до теми, чи пасуватиме нова сукня моїй мамі, чи сподобається подарунок сестрі, чи правильно її зрозуміли на останньому засіданні, ...”
- Я вважаю, що я нецікава людина. Мені важко розпочати розмову і тому я завжди мовчу. Мені нецікаво читати. На третій чи п'ятій сторінці я засинаю. Якщо я дивлюсь телевізор, тоді лише комедії, і то забуваю одразу про те, над чим сміялась .
- Я люблю ризик. Завжди я знаходжусь на лезі. Колись, прочитавши книгу про те, що найнебезпечніший вид спорту – стрибки у воду непідготовлених людей, що не вміють плавати, я вирішив спробувати. Дві неділі лікарняного і я знову на роботі. Наступним кроком було спробувати м'ясо крокодила, якого зловиш власноруч. Зараз я без одного пальця на носі, але не полишаю цієї забаганки.
- Я дуже дратівлива людина. Коли в мене щось не виходить, пор це знають усі. У мене вже десяти сусіди. Я працюю на шостій роботі. Але ж я виконую все дуже добре і пояснюю свою дратівливість лише тим, що мені хтось заважає.
- Я не виношу, коли мені роблять зауваження. Я сприймаю це на свій рахунок і можу або сильно образитись або відповісти грубістю.

Семінарське заняття 10

Тема 10. Соціальна робота з людьми, залежними від психоактивних речовин

1. Вживання наркотиків як соціальна проблема. Залежність та наркозалежність. Адиктивна поведінка. Стадії вживання психоактивних речовин.
2. Психічна та фізична залежність від психоактивних речовин. Психологічні риси людей, схильних до залежності.
3. Завдання соціальної роботи зі споживачами ін'єкційних наркотиків (СІН). Профілактика ВІЛ та інших інфекцій в середовищі СІН. Виявлення та соціальний супровід споживачів ін'єкційних наркотиків.
4. Методи і технології соціальної роботи. Моделі допомоги споживачам ін'єкційних наркотиків.
5. Програми соціальної роботи з наркозалежними (профілактичні, лікувальні, соціально-реабілітаційні). Моделі профілактики вживання споживачам ін'єкційних наркотиків.
6. Медична допомога наркозалежним. Детоксикація. Замісна підтримуюча терапія. Основні методи психосоціальної роботи з наркозалежними.

Аудиторна практична робота

Виконання студентами практичних завдань з питань теми заняття. Для роботи на семінарському занятті пропонуємо студентам попередньо переглянути стрічку «1+1» та обговорити на занятті такі питання:

- Які соціальні проблеми порушуються у стрічці?
- Чи впливає наявність соціальної підтримки на психологічний чи фізичний стан особистості? Яким чином?
- Які суспільні події сприяли появі та розвитку паліативної допомоги?
- Яке ваше ставлення до хоспісної та паліативної допомоги?
- Чи мають право, на вашу думку, вирішувати питання про евтаназію родичі людини, яка знаходиться в комі або є повністю паралізованою?

Семінарське заняття 11

Тема 11. Соціальна робота з дітьми, що залишилися без піклування батьків

1. Категорії дітей, які залишилися без батьківського піклування: діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, бездоглядні діти (діти вулиці).
2. Втрата батьків або їх відсутність з моменту народження чи пізніше руйнує психіку, волю, характер і, як наслідок, впливає на фізичний та інтелектуальний розвиток дитини
3. Соціальна робота з дітьми, які залишилися без батьківського піклування, спрямована на створення турботливого середовища, яке допомагає дитині розвиватися, сприяння соціалізації дитини, що перебуває в державному закладі, запобігання появи бездоглядних дітей або їхньої інституціалізації.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Вплив психологічного клімату на розвиток особистості дитини, яка залишилась без батьківського піклування. Методи дослідження психологічного клімату в інституційному закладі.
2. Шляхи формування здорового психологічного клімату.
3. Закономірності формування психологічного клімату
4. Ігрові прийоми корекції психологічних проблем дітей, які залишились без батьківського піклування.

Аудиторна практична робота

Група розподіляється на 5-6 підгруп та готує доповідь-есе за такими напрямками:

Розвиток дитини, яка залишилась без батьківського піклування і не потрапить до закладів інституційного виховання

Уявлення про дитину, яка залишилась без батьківського піклування

Розвиток пізнавальної сфери дитини – сироти

Розвиток мовлення дитини-сироти

Розвиток соціальної активності дитини, яка залишилась без батьківського піклування.

Семінарське заняття 12

Тема 12 Соціальна робота з людьми, які зазнали домашнього насильства

1. Домашнє насильство як будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному та психічному здоров'ю.
2. Різновиди насильства в сім'ї як фізичне, сексуальне, психологічне, економічне.
3. Мета соціальної роботи з випадками домашнього насильства.
4. Надання допомоги членам сім'ї, які зазнали насильства в сім'ї чи були свідками цих дій, попередження фактів насильства над ними та подолання наслідків насильницької поведінки шляхом наснаження та підтримки, використання інтервенційних та консультативних стратегій, організацією безпечного середовища, створення служб мережі підтримки та формування ненасильницької культури взаємовідносин у сім'ї.

Аудиторна практична робота

Ситуація 1. Якийсь час ми жили у Ліверпулі. Нам обом подобалося це місто, незважаючи на те, що мені було трохи складно там облаштуватися. - Вам було трохи складно там облаштуватися. - Що ж, усе це було нове для мене. А моя дружина була родом з тих

мість, у неї там були друзі. У дітей також не було жодних проблем. Їм сподобалася нова школа, а переїзд вони вважали хвилюючою подією. Здавалося, усі вони одержували від цього задоволення, але тільки не я. - Усі вони одержували від цього задоволення, але тільки не Ви. - Не зрозумійте мене неправильно. Я не хочу сказати, що Ліверпулі мені не подобався. Просто мені було складно прийняти всі ці зміни. Після того як я пробув там місяців шість чи близько того, усе налагодилося. Оглядаючись назад, я думаю, що усі було не так вуж і погано, як я Вам це намалював. Увесь цей час був наповнений також і по-справжньому гарними подіями.

Спрогнозуйте розгорнення подій в ситуації та розробіть план інтервенції.

Техніки активного слухання

Техніки інтервенції – практичні техніки, які мають цілеспрямований вплив на особу (цільову групу) з метою зміни її ставлення до проблеми і подолання суб'єктивних факторів (уявлення, погляди, переконання, мотиви, інтереси, звички, стереотипи поведінки, ціннісні орієнтації), які призводять до проблеми. Інтервенція має допомогти людині змінити свою поведінку стосовно проблеми – навчитися не створювати чи уникати її.

В центрі уваги інтервенцій, орієнтованих на взаємостосунки, стоять три наступні базисні змінні: - розуміння за рахунок відчуття або емпатія, на рівні техніки це називається також вербалізацією вмісту емоційного переживання; - емоційна теплота або безумовне позитивне прийняття і - достовірність або конгруентність (узгодженість інформації, одночасно переданої людиною вербальним і невербальним способом (або різними невербальними способами), а також несуперечність його мовлення, уявлень, переконань між собою; в ширшому сенсі – цілісність, самоузгодженість особистості взагалі). Інтервенція – втручання. Консультант має право робити лише інтервенції, що дозволяють перевірити, чи правильно він зрозумів свого партнера.

Ось приклади таких інтервенцій.

«Зачекай,... Якщо я тебе правильно зрозумів, ти хочеш сказати, що робота в Умані тобі дуже подобалася і що ти не упевнений, чи можеш сказати те ж саме з приводу своєї роботи в Києві».

«Ти говориш, що не хочеш переїжджати до тих пір, поки ціни на нерухомість не почнуть знову зростати – але все таки коли-небудь ти хотів би переїхати».

Використовуючи наведені приклади уявіть ситуацію та розкажіть її вирішення.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Нарахування та облік соціальних виплат». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опановувати практичні навички в галузі соціального забезпечення.

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Нарахування та облік соціальних виплат» складається з двох окремих завдань: письмових робіт по 10 темах та однієї індивідуальної роботи. Письмова робота та індивідуальне завдання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують письмову роботу та індивідуальну роботу самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру. Форма контролю – перевірка письмових робіт та захист індивідуальної роботи. Питання письмової роботи виносяться на підсумковий семестровий контроль.

Назва теми	СРС	
Соціальна робота як наука, навчальна дисципліна та особливий вид професійної діяльності	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4

Виникнення та розвиток соціальної роботи	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4
Якісні характеристики професійної діяльності соціального працівника	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4
Клієнт в соціальній роботі	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4
Професійні вимоги до соціального працівника	Підготовка до виконання самостійної роботи	4
Основні теорії соціальної роботи. Методи та технології соціальної роботи	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	6
Соціальна робота з людьми похилого віку	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття), заповнення таблиці	4
Соціальна робота з людьми, що мають функціональні обмеження	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4
Соціальна робота з різними типами сімей	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4
Соціальна робота з людьми з адиктивною поведінкою	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття), заповнення таблиці.	4
Соціальна робота з дітьми, що залишилися без батьківського піклування	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4
Соціальна робота з людьми, які зазнали домашнього насильства	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	5
Соціальна робота з безробітними людьми	Конспект лекції, Виконання практичних ситуацій (див підготовка до семінарського заняття)	4
Усього годин		55

1.5. Індивідуальні завдання

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді реферату.

Методичні рекомендації щодо написання реферату

Реферат – це одна з форм навчальної, наукової роботи студентів, що виконується ними самостійно. Мета написання реферату: вміння пов'язати теоретичні знання з практикою, розвинути навички роботи з науковою та навчальною літературою, навчитися популярно викладати складні питання.

Для студентів денної форми навчання реферат з нарахування та обліку соціальних виплат виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема реферату у формі наукової роботи обирається студентом добровільно і закріплюється за ним викладачем на початку семестру. Підготовка реферату у такій формі передбачає:

- вибір теми, підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану роботи;

- виклад основних ідей та пропозицій автора;
- захист реферату на практичному занятті або під час консультацій на кафедрі.

Реферат повинен мати таку структуру:

- план;
- вступ;
- виклад основного матеріалу;
- висновки;
- список використаних джерел.

Реферат виконується за ustalеними вимогами до наукових робіт, обсягом 10-15 сторінок машинописного тексту, інтервал 1,5, шрифт 14.

Тематика рефератів

1. . Характеристика власного мікросоціуму.
2. Негативний вплив шкільного середовища (булінг, мобінг).
3. Вплив ЗМК на соціалізацію особистості в умовах інформаційно-психологічної кризи
4. Приклади інформаційного насилля та їх вплив на особистість.
5. Особливості взаємодії людини і середовища.
6. . Позитивні та негативні аспекти впливу субкультури на соціалізацію людини (порівняльний аналіз).
7. Вплив регіональних умов (спільне історичне минуле, суспільно-економічне, культурне середовище регіону і т.д.) на розвиток та формування особистості.
8. Вплив інтернет-ресурсів на соціалізацію особистості.
9. Вплив ЗМІ на особистість: швидкість поширення інформації у сучасному світі, неправдива інформація (фейки) тощо.
10. Особливості соціалізації особистості у 2-х країнах (на власний вибір) – порівняльний аналіз.
11. Основні чинники формування українського національного характеру (ментальні ознаки етносу, національні відмінності, позитивні та негативні риси).
12. Національні характери двох етносів (за власним вибором).
13. Проблема відчуження людини від самої себе в сучасному суспільстві.
14. Самоорганізація та прогресивний розвиток суспільства у світлі теорій філософії нестабільності (аспекти за вибором).
15. Глобальні проблеми людства та їх вплив на процеси соціалізації (включаючи проблеми пандемії COVID-19).
16. Вчення В.І.Венедського про ноосферу. Ноосфера як мегачинник соціалізації особистості.
17. Ідея злиття усіх націй у гомогенне людство.
18. Демографічна криза в Україні. Напрями протидії.
19. . Зв'язок проблем соціалізації з технологічними епохами всесвітньої історії.
20. Людина як жертва несприятливих умов соціалізації.
21. Реальні, потенційні та латентні жертви несприятливих умов соціалізації.
22. Зв'язок соціальних еталонів з рівнем соціалізації особистості.
23. Об'єктивні та суб'єктивні чинники несприятливих умов соціалізації.
24. Проблеми соціально-трудової адаптації вихованців дитячих будинків та шкіл-інтернатів.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового екзамену. Структура екзаменаційного білету включає 1 теоретичне питання, 10 тестових завдань та задачу.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

У чому полягає актуальність проблем соціальної роботи в сучасному українському суспільстві?

- Якими специфічними рисами характеру повинен володіти соціальний працівник?
- Назвіть основні нормативно-правові документи, на яких ґрунтується вітчизняне законодавство у сфері соціальної роботи?
- Визначте стратегію соціальної роботи.
- Назвіть відомі Вам суб'єкти соціальної роботи в Україні.
- Розкрийте сутність основних соціальних проблем людини на різних вікових етапах.
- Роз'ясніть поняття „Держава благоустрою”
- Охарактеризуйте основні напрямки соціальної політики в Україні.
- Розкрийте зміст поняття емпатія.
- В чому полягає мета соціальної роботи?
- Яку роль у розв'язанні соціальних проблем суспільства відіграє соціальний працівник?
- Розкрийте суть понять „Соціальна опіка”, „Соціальний супровід” та „Соціальна реабілітація”.
- Розкрийте зміст фасилітаторської ролі соціального працівника.
- Девіантна поведінка – чи завжди це негативне явище?
- Розкрийте суть поняття „Професія соціальний працівник”
- Охарактеризуйте завдання соціальної роботи
- Назвіть основні підрозділи соціальної роботи.
- Чому соціальне середовище є необхідною умовою соціалізації особистості?
- Проаналізуйте професіограму соціального працівника.
- Визначте провідні мотиви діяльності соціального працівника.
- Згрупуйте якісні параметри соціальної роботи та охарактеризуйте їх.
- Чому професія соціальний працівник досить нова?
- Визначте роль соціальної роботи в реалізації різних напрямів соціальної політики держави.
- Охарактеризуйте підрозділи соціальної роботи
- Що є спільного і відмінного у професіях соціального педагога і соціального працівника?
- Охарактеризуйте професіограму соціального працівника.
- Визначте роль і місце соціального працівника в сучасних умовах державотворення.
- Визначте основні функції органів соціального захисту населення.
- Чим Вас приваблює професія соціального працівника?
- З якими, на Вашу думку, проблемами зіштовхується соціальний працівник у ході своєї професійної діяльності?
- Розкрийте суть понять „Соціальна служба”, „Об'єкти соціальної діяльності”, „Суб'єкти соціальної роботи”.
- Охарактеризуйте економічні причини загострення соціальних проблем в Україні.
- Розкрийте суть практичних ролей соціальних працівників.
- Назвіть негативні наслідки соціалізації особистості.
- Розкрийте суть понять „Клієнт соціальної служби”, „Девіант”, „Деліквент”, „Група соціального ризику”.
- Охарактеризуйте професійні ролі соціального працівника.
- Яке із понять ширше „Соціальний педагог” чи „Соціальний працівник”. Поясніть свою думку.
- Дайте визначення „Цінність”. Назвіть загальнолюдські цінності.
- Окресліть еволюцію поняття соціальний працівник.
- Розкрийте зміст нормативно-правових джерел соціальної роботи.

- Назвіть основні складові творчого начала в практичній соціальній роботі
- Розкрийте суть ролей соціального працівника, що пов'язані з аналізом політики і розвитком систем.
- Визначте специфіку умов праці соціального робітника.
- Що таке гуманізм як моральна позиція?
- Розкрийте зміст посередницьких ролей соціального працівника.
- Дайте визначення поняттям „Професіограма”, „Соціальна служба”.
- Які категорії населення потребують соціальної допомоги?
- Розкрийте основні причини деморалізації підлітків та охарактеризуйте їх наслідки.
- Обґрунтуйте роль благодійних та громадських організацій у соціальній роботі.
- У чому полягає специфіка роботи соціального працівника в притулку.
- Назвіть основні мотиви злочинів, що здійснюються підлітками.
- Створення яких програм та служб є нагальною потребою у Вашому регіоні? Обґрунтуйте свою думку.
- Розкрийте суть понять „Дромоманія”, „Захист дитинства”.
- Розкрийте зміст основних форм соціальної допомоги родині.
- Назвіть причини появи маргинальних верств населення.
- Охарактеризуйте сфери діяльності соціального працівника.
- Назвіть основні сфери діяльності соціального працівника.

3. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

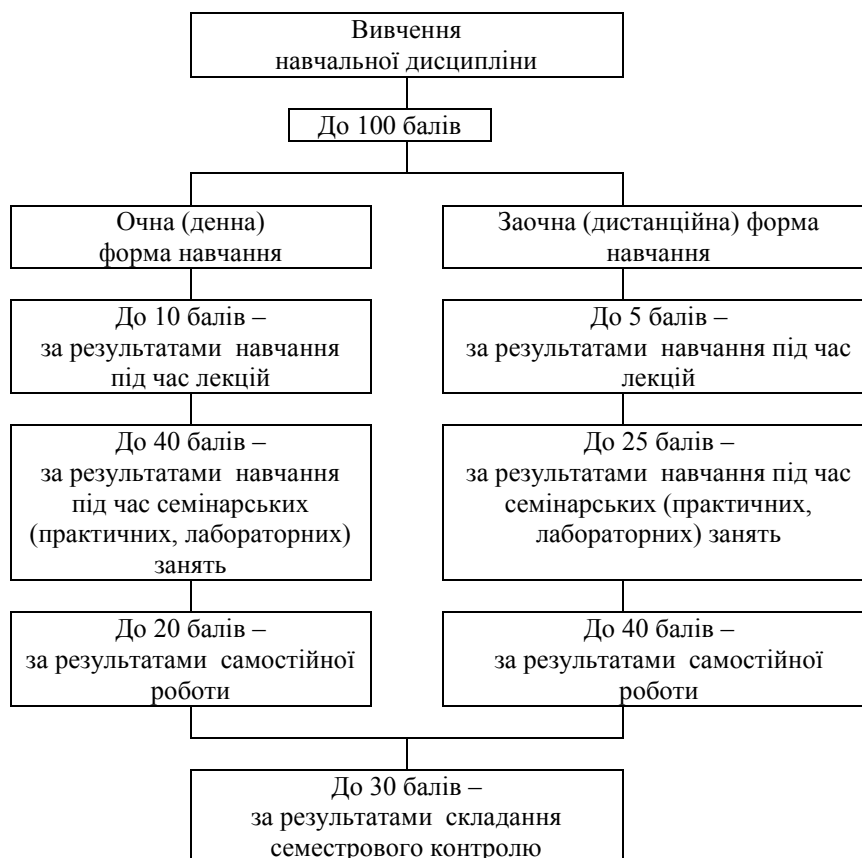

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни

«Нарахування та облік соціальних виплат», обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З навчальної дисципліни «Нарахування та облік соціальних виплат» передбачено проведення 11 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій										
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Денна	11	0,9	1,8	2,7	3,6	4,5	5,5	6,4	7,3	8,2	9,1	10

2.3. З навчальної дисципліни «Нарахування та облік соціальних виплат» передбачено проведення 11 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	10 тем	Номер теми										Усього балів	
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.		
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20
	Усього балів											20	

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку з навчальної дисципліни «Нарахування та облік соціальних виплат», студент денної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді в письмовій формі на завдання залікового білета, наведено в таблиці

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань залікового білета			Разом балів
		1	2	3	
1.	Максимальна кількість балів за відповідь на питання білету	5	10	15	30,0
	Усього балів	5	10	15	30,0

3. Рекомендовані джерела

1. Биби́к Д. Д. Соціальне проектування в структурі професійної підготовки майбутніх соціальних працівників. Актуальні дослідження в соціальній сфері : матеріали Восьмої міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 17 листоп. 2016 р.) / голов. ред. В. В. Корнєшук. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2016. С. 263–265.
2. Крєвська Т.М. Організація роботи соціального працівника з дітьми, які мають обмежені можливості в соціально-реабілітаційному центрі «Родина» Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. 2017. Вип. 144. с. 368-371.
3. Николаєва В.І. Організаційне забезпечення системи соціальної роботи в Україні: Сучасні реалії Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія : Державне управління. Том 30 (69) в. 3. 2019. с. 131-137
4. Рідкодубська Г. А. Теорія і практика підготовки до професійної мобільності майбутніх працівників соціальної сфери : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти / Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія. Хмельницький, 2019. 657 с
5. Рябова Ю. М. Підготовка майбутніх соціальних працівників до професійної діяльності в багатонаціональному середовищі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Чорноморський державний університет імені Петра Могили. Миколаїв, 2016. 238 с.
6. Чайковський М.Є. Теорія і практика соціально-педагогічної роботи з молоддю з особливими потребами в умовах інклюзивного освітнього простору : дис. на здобуття наук. ступ. док. пед. наук : 13.00.05 – соціальна педагогіка ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка» Старобільськ, 2016. 570 с.
7. A guide to the project management body of knowledge (PMBOK guide) : Sixth Edition / Project Management Institute, 2017. 537 p. URL: <http://faspa.ir/wp-content/uploads/2017/09/PMBOK6-2017.pdf>
8. Business cooperating with vocational education and training providers 502 for quality skills and attractive futures / P. Vroonhof, N. Durazzi, J. Secher et al. Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2017. 135 p. URL: <https://www.panteia.com/uploads/2017/12/Vet-Business-Cooperation-FinalReport-Panteia-14-Nov-2017-002.pdf>
9. Нормативно-правова база соціальної політики України: <https://www.msp.gov.ua/timeline/?t=6&from=&till=&g=156&cat=0&dn=&words=#tagpanel>

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfm.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Державна податкова адміністрація України. URL: <http://www.sta.gov.ua>.
6. Офіційний сайт Аудиторської Палати та Спілки аудиторів України. URL: <http://www.sau-aru.org.ua>.
7. Офіційний сайт газети «Дебет-Кредит». URL: <http://www.dtk.com.ua>.